

дії. Драматург свідомо йшов до цілком новаторського підходу в їх творенні.

Зауважені елементи (сюжет, герої, простір, час) не завжди мають тільки фольклорний характер, але й носять риси символізму, що вказує на вплив західноєвропейських творів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андріанова Н.М. Іван Кочерга. Літературний портрет / Н. Андріанова. – К., 1963. – 100 с.

2. Кочерга І.А. Твори / Упорядкув., передм. та прим. В.Неділька, І.Кочерга. – К., 1976. – 423 с.

Катерина Шиян,

студентка 2 курсу (магістратура)

факультет філології та соціальних комунікацій

Наук. керівник: **О. Д. Харлан**, д.філол.н., проф. (БДПУ)

ЖАНРОВА ПАРАДИГМА РОМАНІСТИКИ ВАСИЛЯ ШКЛЯРА

Творчість В. Шкляра є складовою розвитку масової української літератури. Його твори стали об'єктами наукових зацікавлень: Тетяни Гребенюк, Софії Філоненко, Роксани Харчук, Анатолія Власюка, Ярослава Голобородька, Кирила Поліщука та ін.

Звертаючи увагу на жанр роману у творчості письменника, дослідники намагаються визначити критерії руйнування цього жанру в масовій літературі та творчості В. Шкляра зокрема. Проте побутування у літературознавстві протилежної думки про те, що масова література ґрунтується на традиціях елітарної, дає підстави для визначення спільних поетикальних та жанрових ознак її творів і зразків високого мистецтва.

Василь Шкляр – письменник, у прозі якого вдало поєднуються традиційні підходи до побудови роману із новаторськими трактуваннями. Це підтверджено його творами «Ключ» (1999), «Елементал» (2001), «Кров кажана» (2003), «Залишенець (Чорний ворон)» (2009), «Маруся» (20014), «Чорне сонце» (2015), «Троща» (2017), у яких «стільки достеменної мужності, стриманої розкоші сюжетних рухів, експресивної сценічності, ба навіть кінематографічності» [2, с. 16].

На думку Я. Голобородька, Василь Шкляр розвиває та ущільнює романну канву в такий спосіб, неначе знімає кіно, в якому наявне авантюрне, психологічне і містичне начало, відчутні риси детектива, екшена і трилера. При цьому його романи проткані й заряджені такими споконвічно привабливими для людської свідомості константами, як енігматичність, динаміка інтриги, філософічність і містика [2].

У своїй статті «Часопросторові характеристики сюжетів романів Василя Шкляра «Ключ» та «Елементал» Ганна Кривопишина називає Шкляра майстром сюжетобудови та аналізує особливості творення хронотопу в зазначених романах. Автор статті наголошує на особливостях сюжету: «Сюжети обох романів відзначаються напруженістю й гостротою, але міра напруженості й гостроти, принаймні за «зовнішнім», подієвим

сюжетом, не однакова». Дослідниця виділяє два часи в романах Шкляра: історичний (зображення певних часових періодів, «від і до») та авантюрний (статичний хронотоп, художній час не локалізований, та не «історизований»). Роман «Ключ» Ганна Кривопишина відносить до авантюрного часу через розгортання у ньому сюжету у відриві від певної історичної конкретики [1].

Ознаками міфологізованого тексту, наділений роман В. Шкляра «Нікуб. Кров кажана», який засвідчує можливість поєднання у одному творі рис елітарної та масової літератури. За допомогою містики й міфології автор робить спробу тлумачення пластів людської свідомості та неконтрольованого підсвідомого. У творі органічно взаємодіють реальний і містичний часопросторові пласти, що постають двома складовими буття головної героїні.

У романі «Маруся» Василь Шкляр актуалізує події національно-визвольних змагань повстанців Полісся із більшовицькими окупантами на початку ХХ століття. Героїко-патріотичний пафос роману сконцентрований в образі головної героїні твору – отамана Марусі. В. Шкляр, акумулюючи у проблемно–тематичних вузлах твору питання національної ідентичності та самототожності українців, моделює образ національної героїні у традиціях якісної масової літератури, привносячи новаторське поєднання рис фемінного та маскулінного. Домінантами його індивідуального стилю у романі «Маруся» є гіперболізація та містифікація, використання засобів фольклорної поетики, поліфонічна складова у конструюванні образу головної героїні, акцент на ідеях національно–визвольної боротьби та героїко-патріотичний пафос роману [2].

У світлі сучасної критики Василь Шкляр постає як визнаний та провідний майстер бестселерів, який у своїй творчості торкається важливих національних та загальнолюдських проблем, створює напружений сюжет, а також однозначно не може бути названий елітарним чи масовим письменником.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кривопишина А. Часопросторові (хронотопні) характеристики сюжетів романів Василя Шкляра «Ключ» та «Елементал» / Кривопишина А. // Вісник Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького. – 2007. – Вип. 118. – С. 74-76.
2. Голобородько Я. Енігматика. Гостросюжетність. Інфернальність [Текст] / Голобородько Ярослав // Українська мова та література. – 2010. – Число 13. – С. 16 – 19.